

۱۴۱۲۷۰۳
۲۵/۵/۱۲

هنر نگارش

املاء و انشا

زهرا رضائی

زهرا عبداللہ

موسسه انتشارات شہریاری

سرشناسه: رضائی، زهرا، ۱۳۵۶ فروردین -
عنوان و نام پدیدآور: هنر نگارش/تالیف زهرا رضائی، زهرا عبداللهی.
مشخصات نشر: تهران: شهریار، ۱۳۹۴.
مشخصات ظاهری: ۱۴۰ ص.
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۰۷۴-۱۳-۸
وضعیت فهرست نویسی: فیپا
یادداشت: کتابنامه.
موضوع: فارسی -- رسم الخط و املا -- راهنمای آموزشی
موضوع: فارسی -- انشا و تمرین -- راهنمای آموزشی
شناسه افزوده: عبداللهی، زهرا، ۱۳۶۴ -
رده بندی کنگره: ۱۳۹۴ ۹/۶ PIR۲۷۲۷
رده بندی دیویی: ۸۴۴/۱
شماره کتابشناسی ملی: ۴۱۶۱۶۰۳

هنر نگارش

تالیف: زهرا رضائی، زهرا عبداللهی
ناشر: موسسه انتشارات شهریار - ۵۵۹۳۲۸۶۴
نوبت چاپ: اول - ۱۳۹۴
شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه
لیتوگرافی: موعود
چاپ: حبیب
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۰۷۴-۱۳-۸

فهرست

بخش اول : املا

۳.....	چکیده.....
۵.....	مقدمه.....
۶.....	ضرورت و اهمیت.....
۷.....	بیان مساله.....
۷.....	تعریف.....
۸.....	مبانی نظری تحقیق.....
۸.....	نظریه رفتاری.....
۱۰.....	نظریه موضوعی.....
۱۱.....	نظریه اجتماعی.....
۱۵.....	نظریه رشد گرا.....
۱۶.....	نظریه فرآیند شناختی.....
۱۷.....	نظریه انسان گرایانه.....
۱۸.....	نظریه ماورای فردی.....
۲۰.....	نظریه فرادیدگاهها.....
۲۰.....	جمع بندی و ارائه مدل های آموزشی املا.....
۲۲.....	اهداف درس املا در دوره ابتدایی.....
۲۴.....	روش تدریس املا.....
۲۵.....	مراحل آموزش نوشتن.....
۲۶.....	معیارهای ارزشیابی.....

عمده ترین مشکل املایی دانش آموزان :

۲۸.....	الف - نارسانویسی.....
۲۹.....	ب - ضعف در حافظه دیداری.....
۲۹.....	ج - ضعف در تمیز دیداری.....
۳۰.....	د- حساسیت شنوایی.....
۳۱.....	ه - عدم دقت و توجه.....
۳۲.....	اشکالات مربوط به تشدید.....

۳۲	الگوی برنامه درسی املا
۳۴	راههای پیشنهادی برای تقویت املائی دانش آموزان ضعیف
۳۵	۸۵ روش متنوع و جالب برای املا و تصحیح آن
۵۳	بازی و نوشتن
۶۱	یک، دو، سه، ... املا!

چند تکنیک کاربردی

۶۳	تکنیک خاک، باری غلط های املائی
۶۵	تکنیک استفاده از دفترچه تلفن
۶۵	تکنیک غلط های املائی برپاد رفته
۶۷	نقد و بررسی روش های ارزشیابی املا
۶۹	شناخت علل و درمان مشکلات املائی
۷۱	انواع اشتباهات دیکته نویسی
۷۱	نتیجه گیری

بخش انشاء:

۷۳	مقدمه
۷۷	تعاریف و معانی انشاء
۷۸	اهداف انشاء نویسی
۸۰	ملزومات تسلط بر نوشتن فعال (انشاء) در دوره دبستان
۸۰	عوامل موثر در نگارش انشاء
۸۱	دلایل غیرفعال بودن کلاس های انشاء
۸۴	روش آموزش انشاء
۸۵	یک تذکر مهم در نوشتن انشاء
۸۶	تهیه و تنظیم طرح انشاء
۸۶	محل مناسب نوشتن انشاء
۸۸	موضوع انشاء
۸۹	مشخصات موضوعات انشاء در دوره ابتدایی
۹۰	سه مرحله ی اساسی برای انشاء
۹۰	نکات مهم در نوشتن انشاء
۹۲	انواع انشاء

۹۴	انواع نامه
۹۴	قواعد علامت گذاری
۹۴	ارکان یک نامه
۹۵	روش های متداول آموزش انشاء در مدارس ایران و جهان
۹۶	۲ مشکل اساسی و مهم انشاء
۹۷	فعال سازی کلاس درس انشاء
۹۹	روش های فعال تدریس چیست ؟
۱۰۰	روش بارش مغزی
۱۰۲	قواعد بارش مغزی
۱۰۳	چهارقاعده اساسی بارش مغزی
۱۰۳	اظهارنظر آزاد و بی واسطه
۱۰۳	تاکید بر کمیت
۱۰۳	تلفیق و بهبود پیشنهادها
۱۰۴	مراحل روش بارش مغزی
۱۰۶	بارش مغزی گمنام
۱۰۷	روش بدیعه پردازی
۱۰۸	روش تدریس درس انشاء با استفاده از روش بدیعه پردازی
۱۰۹	برخی دیگر از فعالیت ها برای فعال کردن درس انشاء
۱۱۰	روش های تقویت انشای دانش آموزان ابتدایی
۱۱۳	راه های پیشنهادی برای بهتر شدن نگارش انشاء
۱۱۵	شیوه های داستان گوئی
۱۱۷	هفت گام اساسی تا انشانویسی
۱۲۴	اسباب بازی و نوشتن انشاء
۱۲۶	تخیل برای انشانویسی
۱۲۹	جزیره ی آشغال ها
۱۳۱	افزایش دامنه ی لغات
۱۳۴	پیشنهادهات
۱۳۵	منابع

چکیده :

از ابتدای آموزش رسمی خواندن و نوشتن به کودکانمان می آموزیم که چگونه بنویسند تا برانداختن اموخته های خویش را در هر دقیقه به کار بندند. اما با کاستی ها و ضعف هایی که در آموزش نادرست این درس وجود دارد بسیاری از دانش آموزان در نوشتن کلمات اموخته شده دارای مشکلات فراوانی می باشند. معمولاً آموزش املا به سبوه های زیر انجام می شود :

۱. املاي کامل کردني ۲. املاي تفريري ۱.۱. املاي گروهی ۴. املاي پانخته ای
۵. املاي گروه کلمه که هر یک از این ۵ روش بایند و معایبی را به دنبال دارد و بهتر است از این روش ها به صرفه تاییقی استفاده شود و مشخص کردن اشتباهات املايي به تنهایی کافی نیست بلکه باید به بررسی دقیق نقاط ضعف فراگیران پرداخت و با رفع نارسانويسي، وارونه نویسی و قرینه نویسی و ضعف حافظه دیداری و تمیز دیداری و حساسیت شنیداری و ... به تقویت این مهارت پرداخت. متن های املا تا حد امکان باید هم به تربیت غیر مستقیم اجتماعی آنها کمک کند و هم موجب وسیع کردن اطلاعات لغوی و عمومی آنها شود و انگیزه

لازم را در فراگیران برای صحیح و زیبا نوشتن ایجاد کند. معلم بایستی هنگام ارزشیابی از کارهایی که موجب یاس و بیزاری دانش‌آموزان از درس املا می‌شود پرهیز کند. معلم با تنظیم جدول بررسی املا به شیوه جمعی یا فردی بهتر می‌تواند نقاط ضعف املائی هر کدام از دانش‌آموزان را زیر نظر بگیرد و برای رفع آن‌ها برنامه ریزی کند و تمرین‌هایی را متناسب با نوع اشکالات به دانش‌آموزان بدهد و حاصل این ارزیابی‌ها منجر می‌شود تا معلم بتواند از پیشرفت تدریجی دانش‌آموزان آگاه و شاهد موفقیت چشمگیر او باشد.

بچه‌ها عاشق روش‌های جدید املا و انشا نویسی هستند و در عمل می‌بینیم که نتایج بهتری، در برابر هم‌راه دارد. روش‌های متداول املا نمی‌تواند راه‌گشای مشکلات آموزشی را بر این درس باشد، لذا با آموزش تکنیک‌های جدید یادگیری می‌توان سطح آموختن را بالا برد و از میزان اشتباهات کاست. واژگان کلیدی: املا - دیکته - انشا - نگارش.

مقدمه :

شاید بسیاری از افراد وقتی واژه دیکته را می شنوند یک معلم به ذهنشان می آید که کتاب فارسی را در دست دارد و کلمات را بلند بلند برای دانش آموزانش می خواند و دانش آموزان نیز آن را در دفتر خود می نویسند، در پایان املا معلم برای دانش آموزان لغت سخت می گیرد و خودش آنها را تصحیح می کند. باید گفت این روش مربوط به سال ها پیش است و بعید می دانیم که دیگر هیچ آموزگاری از این روش قدیمی و خشک و استکتاده استفاده کند. هدف از املا این است که دریابیم دانش آموز تا چه حد به اهداف تعریف شده دست یافته و برای رفع مشکل او تلاش کند، نه ابزار باشد برای میچ گیری و تنبیه.

یکی از مشکلاتی که دانش آموزان با آن مواجه می باشند ضعف املا است. اولین گام برای بر طرف کردن هر ضعفی شناخت آن می باشد. اگر معلم و مربی به موقع و دقیق مشکلات دانش آموز را تشخیص دهد می تواند سریع راه حل مناسب و منطقی را برای حل مشکل انتخاب و در جهت بهبود وضعیت آموزشی دانش آموزان اقدام نماید.

با توجه به این که مقطع ابتدایی زیر بنای مقاطع دیگر تحصیلی می باشد و هر چقدر دانش آموزان در این پایه بهتر آموزش ببینند در پایه های دیگر راحت تر هستند، درس فارسی از میان کلیه دروس ابتدایی از اهمیت خاصی برخوردار می باشد. به طوری که بدون یادگیری درس فارسی، یادگیری دروس دیگر تقریباً غیر ممکن می باشد.

ضرورت و اهمیت:

در عصر حاضر نظام آموزش در هر جامعه نقش قاطع و سازنده ای بر عهده دارد. سرمایه گذاری های کلان و هزینه های زیادی از طرف جامعه صرف این مجموعه می شود. همه باکی از با اهمیت تلقی شدن نظام آموزش و پرورش به طور اعم و فرآیند آموزش به طور اخص است از جمله مشکلاتی که نظام آموزشی ما با آن مواجه است مسأله ای مشکلات دیکته نویسی است. در هر سال عده ای از دانش آموزان مردد با حداقل رتبه قبول می شوند و به هر لحاظ هزینه های تلف شده زیاد و متوجه جامعه و نظام آموزشی است.

هم چنین تبعات بسیار زیان باری از نظر روحی و روانی متوجه دانش آموزان است. بنابراین انجام فعالیت های پژوهشی در مورد مشکلات دیکته نویسی بسیار ضروری به نظر می رسد. تا از این طریق به دانش آموزانی که گرفتار این مشکل هستند کمک شود و هم چنین معلمان از ابعاد مختلف آن آگاهی بیشتری یابند و با به کارگیری فنون خاصی از وارد شدن خسارت زیاد به نظام آموزشی و جامعه جلوگیری شود.

اهمیت نوشتن و نیاز به صحیح نوشتن در ایجاد ارتباط با دیگران بر کسی پوشیده نیست. در همین ارتباط از ابتدای آموزش رسمی خواندن و نوشتن به کودکانمان می آموزیم که چگونه بنویسند و چه اقداماتی در این باره انجام بدهند تا بتوانند آموخته های خود را در موقعیت های مختلف به کار گیرند.

مهمترین ماده‌ی درسی که این وضعیت را بر عهده دارد املای فارسی است. بدیهی است با نوشتاری که با غلط‌های املایی همراه باشد ارتباط زبانی بین افراد جامعه بخوبی برقرار نمی‌شود. بنابراین، لزوم توجه به این درس کاملاً روشن است.

بیان مسأله

شنیدن و خواندن وسیله ایست برای پی بردن به افکار دیگران و گفتار و نوشتن وسیله ایست برای آگاه ساختن دیگران از مقاصد و افکار خود. بنابراین تمام کوشش‌هایی که در زمینه آموزش زبان در دبستان انجام می‌گیرد باید در جهت پرورش مهارت‌ها و چگونگی آگاهانه آن یعنی شنیدن، گفتن، خواندن و نوشتن باشد. اما سوالی که در اینجا مطرح می‌شود این است که چرا دانش‌آموزان ما در املا ضعف دارند؟ به روایی شکل کار در کجاست؟ معلم؟ دانش‌آموز؟ و شاید هم خانواده؟

تعریف:

املا در لغت به معنی پر کردن، بر سر جمع گفتن، تکرار کردن مطلبی تا دیگری آن را بنویسد، است.

در زبان فارسی کلمه‌ای معادل املا و دیکته نداریم، ولی می‌توانیم «ازبر نویسی» یا «گفتار نویسی» را جایگزین کلمه املا یا دیکته کنیم. منظور این است که شخص گفته‌های دیگران را بدون دیدن آن کلمات بنویسد.

تعریف املا: ((املا به معنی جانشین ساختن صحیح صورت نوشتاری کلمات حروف به جای صورت آوای آنها است.)) (زند ۱۳۷۸، ص ۱۴۹)